

Verslag van de KOAD thema wandeling:

Verwondering

4 maart 2007
op Kampsheide bij Ballo / Assen

Document 3
in de serie

Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand

Georganiseerd door

Marielle van Dop, KOAD (marielle@m-van-dop.speedling.nl, www.reizendeaardeschool.nl)

en

Mariet Keuning, KOAD (m.keuning@home.nl)

Verslag.

Gerwine Wuring, Aerda - Bureau voor Aarde Educatie (aerda@wxs.nl, www.aerda.nl,
www.reizendeaardeschool.nl)

Foto's **Marielle van Dop**

Grijze mistflarden ontnemen de zon haar licht

't is nog vroeg als ik voor negenen zondagochtend Leeuwarden uit rijdt, de zon komt fel door de mistflarden heen. Ik zet mijn zonnebril op, dit belooft echt een mooie dag te worden. Zodra ik echter mijn auto oostwaarts de Wâldwei op draai ontnemen grote grijze mistflarden de zon haar licht. Ik hou optimistisch mijn zonnebril op, maar nog voor ik bij Drachten ben is de zon definitief achter de mist verdwenen, we zullen haar niet eerder weer zien dan na vieren die dag.

Er staan al veel mensen te wachten als ik precies om 10 uur mijn auto in de natte modder bij Kampsheide parkeer. Met z'n tienen, negen vrouwen en een man, lopen we even later naar een prachtige grote beuk. De verwonderingtocht is begonnen, we stappen de Kampsheide binnen, een prachtige landschap in de zoom van de Drentse Aa. Mariet en Marielle schrijven er over in de uitnodiging; 'Wandelen is hier puur genieten, het terrein biedt zoveel schoonheid en afwisseling. Daarnaast is er de Magie. Tussen de (graf)heuvels en de jeneverbessen, lijkt het wel alsof er natuurwezens dansen op het zijdezachte mos. Misschien is het verbeelding, maar dan wel verwonderende verbeelding! En dan hebben we het nog niet eens gehad over de oude beuk met haar prachtige wortelstelsel, waarmee onze wandeling begint!'

Onderstaande verslag is de derde in een serie documenten[♥], waarin ik wil beschrijven op welke wijze het mystieke, het spirituele, het onbenoembare in de wisselwerking mens en natuur onomstotelijk een rol speelt in het leven van mens én natuur. Ik beschrijf van deze en soortgelijke bijeenkomsten over de diepe verbondenheid van mensen met de natuur. Hoe zij die ervaren, welke woorden zij daar aan geven en hoe zij daar mee werken in hun dagelijkse leven. In de hoop en verwachting dat meer en meer mensen erkennen dat bewustzijn van deze wisselwerking met de ons omringende natuur van levensbelang is voor mens en natuur. Opdat gevoel en verstand beide in gelijke mate hun doorwerking mogen hebben in natuurbeleving en natuurbeleid.

Dit verslag is een weergave van een aantal zaken die zijn gezegd, ervaren, benoemd en gesuggereerd door bovengenoemd gezelschap op de KOAD themawandeling 'Verwondering' op zondag 4 maart 2007 op Kampsheide nabij Ballo / Assen. Voor een deelnemerslijst verwijst ik naar de bijlage.

Drs. Gerwine Wuring, Aerda, Bureau voor aarde educatie, visie-ontwikkeling en methodiekscholing (www.aerda.nl), verslaglegging. Met dank aan Vreni en Gerlinde en Anja, die zo bereidwillig waren hun ervaringen naderhand uit te schrijven. En aan Marielle en Mariet die het mij mogelijk maakten dit verslag te schrijven en daarop hun inspirerende invloed hebben gehad.

[♥] Het eerste document betreft het Verslag van de studiedag: Waarnemen, contact en communicatie *Innerlijk in dialoog met het ecosysteem, een nieuwe stap*. 6 oktober 2006 Landgoed Nieuwland, Heilig Landstichting bij Nijmegen. Beide en komende verhalen te vinden op www.aerda.nl

Kom, lees en verwonder je

In onderstaande verslag heb ik er voor gekozen de beschrijving op te delen naar de verschillende soorten ervaringen die mensen kunnen hebben naar aanleiding van de oefeningen en opdrachtjes die we kregen.

Alle kennis over de natuur, de aarde is beschikbaar, je moet je er wel zelf mee verbinden.

Marielle start met het uitleggen van het begrip KOAD. Samen met Mariet wilde ze een samenwerkingsverband aangaan om hun werk met de natuur vorm te geven. Zij trokken daartoe een kaart van het Keltische bomenorakel, namelijk *Koad* – een boomgroep waar alle kennis van de natuur en over de aarde beschikbaar is. Dat sprak hen zeer aan, ook zij ervaren dat alle kennis uiteindelijk aanwezig is in jezelf, als je je kunt verbinden met de natuur, de aarde. ‘Je moet het dus zelf doen’, zegt Marielle, ‘ook tijdens deze excursie, wij doen het niet voor je. Wij zoeken slechts de plekken uit waar een zekere magie heerst’.

Heb contact met de aarde, voel je voeten.

Die magie ervaren we vervolgens bij een beuk met een prachtige wortelgestel waar we naar toe worden gebracht. Marielle nodigt ons uit voor jezelf een plek te vinden waar je lekker kunt staan en je je eigen ruimte hebt. ‘Sluit je ogen en voel je voeten, ervaar hoe je staat op de aarde. Heb contact met de aarde en voel vanuit je voeten alsof je wortels hebt.’ Oei terwijl ik de aanwijzingen van Marielle opvolg kom ik meteen al in de problemen, mijn wortels voelen als een dikke knoop. Is dat de boom of ben ik dat zelf? Ik raak er van in verwarring en neem dat gevoel de hele verdere wandeling met me mee.

Ik hoor haar stem even later zeggen; ‘Zet een boom om je heen, zodat je een veilige ruimte om je zelf heen afbakt. En reik uit naar de hemel’. Weer is het even stil en dan volgt de instructie, ‘Luister naar de geluiden om je heen en zet al je zintuigen open’. Als ik tenslotte mijn ogen weer open doe is de rest van de groep op zoek naar een eekhoorn. Het beestje sprong net in een boom toen Anneke haar ogen weer opendeed. Anja staat lachend in haar ogen te wrijven. Een waterdruppel kuste haar oog.

***De poort naar een andere wereld,
sta even stil en heb respect voor het gebied.***

Een stuk verderop langs het pad staan we even stil bij wat Mariet noemt de Magische eiken. Het ziet er op deze plek inderdaad uit als de toegangspoort naar een andere wereld. Het vraagt ons om stil te staan en respect te hebben voor het gebied, maar ook als een welkom in dit domein.

We lopen verder tot we op de rand van de heide stilstaan. Mariet nodigt ons hier uit het gebied even op je in te laten werken. Even later delen we onze ervaringen in losse woorden, ik hoor Vreni zeggen; ‘Een sprookje’ en Marielle zegt; ‘Het trilt in me’. Zelf ervaar ik ‘Ruimte en wijsheid’, iemand anders vult aan; ‘Ja, juist door de mist, apart hé?’ Mariet, ‘Ik voel een weten, het oude land, oude kennis die hier aanwezig is van eeuwen lang, de dodenakkers versterken dit, er is een wijsheid aanwezig hier’. Anja komt met ‘Saamhorigheid’. Gerlinde noemt ‘De eenheid, de compleetheid’. Anneke ervaart juist de drukte in haar hoofd, ‘Ik fladder maar heen en weer, de rest confronteert me met mijn eigen drukte’. Ik ervaar nu ook de trilling waar Marielle het over had, alsof wij deel van het gebied worden en mee gaan trillen, het zit ook in ons, die trilling. De schapen kijken ons aan en wij hen. ‘Zij zien vast ook een vreemde kudde’, merkt iemand op. ‘Dit is gewoon je gang gaan, waar het leven goed is, puur Zijn, er is van alles’, zegt een ander. ‘Heb ik al gezegd dat ik het mooi vind?’, roept Marielle. Anderen lachen, ik denk, ‘Oja, en wat is mooi dan in dit verband?’.

***De film is stopgezet,
ik keek naar vroegere of misschien wel toekomstige tijden.***

Gerlinde schrijft me later nog het volgende over de eerste impressies op de heide. ‘We liepen door het hek naar binnen, en stonden al snel oog in oog met een kudde mooie schapen. Tegen de mistige achtergrond, met de grillige vormen van een paar bomen en struiken leek het net alsof een stukje film te zien was. De film was stopgezet op dit ene stuk, en de buitenwereld was verdwenen. Ik keek naar een plaatje uit vroegere tijden, of misschien wel uit toekomstige tijden! Er was harmonie, de schapen en het gras, de bomen en de struiken straalden vrede uit, vrede met het zijn op dat moment op die plek van de aarde, eenheid met alles wat er was. En ze nodigden mij uit terug te gaan naar een tijd waar ik dit ook eens had ervaren. Er is dan geen onderscheid meer tussen de verschillende wezens, omdat iedereen in harmonie is. Je kunt er

als mens zo tussen gaan zitten en je stoort de wezens niet. Integendeel, het is een moment van één-zijn en heling, voor alles en iedereen, maar vooral voor de mens. Als je daar een hele dag zou kunnen verblijven zouden er veel oude angsten en barrières doorbroken kunnen worden. De verbinding met de aarde zou verdiept en geheeld worden. En het mooie was dat de mist als een deken het beeld omgrensde en daardoor bleef de focus op dat ene beeld. Ik ben er niet de hele dag gebleven, eventjes maar, en toen riep onrust en opkomende angst mij weer verder'. Aldus Gerlinde.

Volg je eigen pad,

En laat je leiden door je indrukken

We krijgen de volgende opdracht; 'Volg je eigen pad, je eigen indrukken'. We krijgen allen een mooi klein opschriftje met potloodje om onze impressies in steekwoorden, schetsjes, antwoorden of vragen neer te zetten. 'Blijf bij jezelf', luidt de instructie, 'en als je al even wilt praten met een andere check dan even af of hij/zij dat ook wil. Of geef aan dat je liever blijft zwijgen. Verwonder je! Tot straks bij het hekje aan de andere kant.'

Ik duik meteen de jeneverbesbosjes in, voel me als een kabouter in een kabouterbos. Ik ruik aan de verweerde vochtige takken en ruik tot mijn verwondering een bakkerslucht...!? Ik ga even bij een paar eiken zitten en voel hun oerkracht. Dat brengt me weer bij de wortelknoop ervaring van daarstraks, ik verbaas me ook daarover, het voelt vooral onvrij. Ik kijk vanonder de eiken naar het water- "plasdrasse spiegel mist verdwaling" - schrijf ik in mijn schriftje. En ik voel vooral dankbaarheid dat ik dit nu met zoveel verwanten kan doen en delen. Onderwijl een klein tekeningetje makend van Gerlinde die als een kabouterje tegen een boom aan zit. Ik huil van ontroering, verlangen, grootsheid. Meer meer meer, dit wil ik veel meer in mijn leven, dit is wie ik ben, wat ik te bieden heb, wie wij samen kunnen zijn, Samen Zijn in de Natuur. Spelend één met de natuur. Ik denk weer aan mijn wortelknoop en 'hoor' de woorden; 'Laat je knoop maar los, je mag komen, je mag aarde, je mag zijn, dankbaar zijn. Laat je wiegen, laat je meebewegen, laat het er zijn, sta het toe. Wij zijn van één stam, één school, Gerwine je maakt school'. Dit komt bij me boven terwijl ik naar Anja kijk en weet dat ze bij Mirjam, een andere deelnemer van Reizende Aarde School op cursus zit, ik juich in mijn hart. Deze verbondenheid, deze groei van mijn idealen. Mariet en Marielle die ooit, jaren geleden dit pad zijn gestart in het verband van ons Aarde Netwerk. Ik voel me rijk. Ik kijk naar rechts, zie een bordje bij de grafheuvels en 'weet' de volgende woorden; 'Ga de doden voorbij, lees niet wat hier staat, ervaar zelf en volg je eigen wijsheid, voel de bevrijding'.

Stil zijn,

ieder zijn eigen sport

Ik loop verder naar een kruispunt van paadjes en weet nu even niet of ik rechtdoor moet of hier al naar links, rechts is een meertje. Vlak naast het pad is een mol flink in de weer geweest. Zand in allerlei tinten geel en bruin ligt aan de oppervlakte. Snel doop ik mijn vingers in die zandkleurtjes, dit is heel geschikt om het bomenschetsje van Gerlinde mee aan te kleuren. Met wat mos tussen mijn vingers fijn wrijvend probeer ik groen te verzamelen voor de boomkruin. Even later sta ik ontroerd naar het meertje te staren. Ondertussen komen er een paar crossfietser langs, zij groeten ons verwonderd en ik hoor ze even later zeggen; 'We moeten stil zijn, ja silence...' Fijn ze hebben het begrepen wat wij hier doen, ieder haar sport nietwaar. Mariet komt aangewandeld, ik 'moet' haar even een knuffel geven, samen houden we mekaar ontroerd vast. 'Het is veel hé', hoor ik Mariet zeggen, we herkennen, érkennen elkaars ontroering.

Terwijl ik nog steeds op dit kruispunt van paden sta, komen er 2 mensen langslopen die niet bij de groep horen. Ik aarzel even; dit is toch niet? Zie ik dat goed? Ik besluit de dame aan te spreken en jawel, ik had het goed! Het zijn twee bekenden uit een lang vervlogen tijd, we hebben mekaar wel 10 jaar niet gezien... We wisselen wat uit over werk en wandelen. Hij vraagt wat ik hier doe, ik laat hem het tekeningetje zien en hij begint te vertellen over zijn ervaringen rond het ven. Van de laatste wandeling met een dierbare, inmiddels gestorven vriend. Van de asverstrooiing op deze plek in een tijd dat het nog niet mocht.... Hoe zo nog niet mocht?, denk ik later. Deze plek is al eeuwen en eeuwen in gebruik als dodenakker toch!?

***Magie in de lucht,
een oer oud woud.***

Na al deze impressies is het nu tijd om eens even stevig door te stappen. Inmiddels had iemand anders afgecheckt of we hier inderdaad naar links moesten en de meeste van ons zijn al die kant uit gelopen. Ik besluit even van het pad af, dwars door de hei, het veld, de bomen door te lopen. Ik herinner me weer de vroege ochtend wandeltocht die ik maakte tijdens de Zweedse zomercursus van Reizende Aarde School, waar alles maar dan ook alles op zijn plek viel, telkens weer en ik wist het allemaal. Die magie hangt ook hier in de lucht, een oer-woud, een oer oud oerwoud. Maar ik heb het te koud. Ik ga mezelf even warm rennen.

***Verbinding zonder woorden,
ik weet niet meer wat ik zeggen moet.***

Even later staan we met z'n allen bij het hekje even na te praten.

Anneke laat een klein tekeningetje zien, onder andere van haar 'zeewierboom'. 'Er zat een heel knal oranje iets op 3 uitlopers van bomen, met een waterval van mos, knalgroenmos. Anneke vertelt verder dat de grafheuvels haar rust gaven; 'Ze zijn zacht en oud, gelijk een zwangere buik, waar ik op zou kunnen gaan liggen. Het doet me denken aan het landschap bij Avebury. Ook daar zie je van die zwangere buiken. Hier is het grappig om te bedenken dat je, terwijl je dood bent, weer in een zwangere buik terecht komt, de buik van moeder aarde.'

Anneke had zich ook verwonderd over de waterdruppels, waar het licht door heen schijnt, een pareltje van licht. 'Ik zag een waterdrup hangen tussen twee naalden, prachtig. En ik zag een boom die in een verstilde beweging uit elkaar aan het vallen was, alsof de tijd even stil staat. En onder een prunus zag ik heel veel dode takken, complete chaos én toch was er een zeker

ordelijkheid. Dan heb ik geen woorden meer, ik sta met open mond te kijken en weet niet meer wat ik moet zeggen. Er is een verbinding zonder woorden.'

Anja vertelt hoe een dennenboom bij haar de associatie opwekte van vuurwerk, dat uit de grond spatte. 'Het was als een meerlingen boom, acht tot tien stammen, met veel afgewaaide takken die op de grond weer verder groeien'. Zij ervoer verder heel veel rust en stilte, ondanks de hardlopers die af en toe langskomen. Vreni haakt daar op in; 'De mist geeft zoveel meerwaarde, het is zo prachtig. Ik zag een verrotte boomstam met heel veel apart mos, heel apart, het leek op een soort kasteel van elfjes met torentjes'.

Ook Mariet ziet deze meerwaarde van de mist, die nog maar niet weg wil trekken. 'Door de mist komen de details echt naar je toe. Zo hoor ik het geluid van de wulp, het voorjaar ik hoor het tot in mijn buik.' 'Oh, is dat een wulp?', zegt iemand, 'ik dacht dat ik kikkers hoorde...'

Een plek die heling geeft,

er is een krachtige energie hier.

Dirk vertelt dat hij op sommige plekken een krachtige energie voelt; 'energie die wordt bewaard en gehoeud door het gebied. De vele takken dicht op de aarde, die maakt dat het beschermd wordt, de energie bewaard blijft'. Ook Wieke heeft een sterke energie gevoeld, het gaf haar een gevoel van veiligheid, geborgenheid, een liefdevolle warmte, sereen. 'Ik heb werkelijk waar nog nooit zo'n mooi natuurgebied gezien...!'

Marielle vertelt hoe mooi het is om (de rijkdom van het gebied) te zien en te voelen; 'je hele lijf ervaart het. Ik geloof zeker dat hier veel bewaard is gebleven.' Mariet springt daarop in, hoe dankbaar ze is naar dit gebied. 'Als het me niet zo goed gaat, ga ik hier vaak naar toe. Deze plek geeft me heling. Er is hier zoveel waar ik dankbaar over ben, ik heb daar een gedichtje over gemaakt

Mariet vertelt ook nog hoe ze tegelijkertijd met mij de kleurrijke aarde zag en ook ging kleuren met de aarde.

Ergens in de verhalen kwamen nog de woorden 'mossen in de mist, mistige mossen', langs.

Er is hier geen leiding,

wij hebben onze eigen leiding.

Marielle vertelt hoe zij de tocht had ervaren, door de natuur zo op haar in te laten werken; 'terwijl zag ik jullie daar zo lopen, je te verwonderen. En ik hoefde niets te doen. Dit ontroerde me ook, dit met jullie te hebben in een gebied dat zoveel met me doet. Ik heb heel veel gefotografeerd, mijn woorden zijn (als) een foto, ze beschrijven wat ik zag'. Inmiddels moet ik denken aan mijn kennissen, die veronderstelden dat zij de leiding voorop hadden zien lopen. 'Welnee', was mijn respons, er is hier geen leiding, we hebben onze eigen leiding, dat maakt deze excursie ook zo bijzonder voor mij'.

Dat dit jou zo raakt,

zegt iets over jou.

Vreni voegt daar nog aan toe haar ervaring met een den, die haar het gevoel van harmonie gaf. 'Het was een boom met een grote stam, en vele zijtakken, als een groot lijf, sterk vertakt. Ze werkte als een metafoor voor mezelf.'

Marielle springt hier op in, door er op te wijzen, dat met de verwondering er ook veel informatie over jezelf en je eigen leven duidelijk kan worden. ‘Want waarom raakt dit jou zo, op deze manier? Wat zegt dat over jou? Daar kun je ook bij stil staan.’

***Spelen met de natuur,
contact met de onbekende.***

Inmiddels had ik langs het pad van afgezaagde boomstammetjes een cirkel gelegd. Anja helpt me met dit spelen. Iemand vertelt hoe ze eens op een wandeling was gaan spelen met een veer. Ze had hem in een gaatje gestoken. En toen ze later weer langskwam had iemand anders nog een veer in een ander gaatje geplaatst. ‘Dat vind ik zo leuk dat dan met een volkomen onbekende toch even contact lijkt te hebben, terwijl ik nooit zal weten wie dat gedaan heeft.’

***Neem weer je eigen ruimte in,
en voel de veranderingen op het pad***

Ondertussen wordt het tijd om weer eens even flink door te lopen, we hebben het koud. Aan het eind van dit pad staan we even stil, vóór we links de bocht om gaan. Marielle nodigt ons uit om onze eigen ruimte weer in te nemen, en goed waar te nemen in hoeverre we iets voelen van de veranderingen op het komende pad. Intussen rijdt er een oud trekkertje langs en met een niet eens zo heel oude boer. Ik denk; ‘de verandering rijdt langs’.

Zodra ik de bocht om loop, zie ik het hunebed en ervaar ik een zwaarte. Ik moet me zelf pressen om door te lopen, alsof ik tegen de stroom in loop. Ik kom er haast niet doorheen, en vraag me af, waarom ik deze kan nog verder uit loop. Ik krijg er hoofdpijn van.... Ik deel daarover even iets met Anja, die vertelt dat zij juist de wijsheid en oneindigheid van het mistig mystieke landschap ervaart. Dat helpt me wel om even los te komen uit de zware energie die ik ervaar en waar ik me niet aan vast hoeft te houden.

Ook Anneke kreeg een steeds vreemder gevoel terwijl we daar naar het hunebed togingen. Ze wilde eigenlijk op een steen gaan zitten, maar wilde zich ook houden aan de opdracht. Ze vertelt naderhand, ‘Halverwege keerde ik toch terug naar mijn eigen gevoel en die steen. Ik realiseerde me dat ik gewoon moet doen wat goed voor mij voelt en bij die ervaring blijven. Dat vind ik vaak heel moeilijk. En ik heb het nu toch wel gedaan!’

Krijg je beelden,

vraag dan jezelf 'Wat doet dit met mij?'

Als we bij de hunebedden aankomen, luister ik nog eens goed naar de instructies van Marielle en dat helpt we 'Blijf bij je zelf en voel de energie van het gebied. Laat je leiden en ervaar wat er gebeurt in je lijf. Misschien krijg je beelden, vraag jezelf 'Wat doet dit met mij?'. Ik ga onmiddellijk ergens aan de rand van het veld op een steen zitten, zo kan ik bij mezelf blijven en tevens voelen wat er is. Ik krijg associaties met oorlogsverleden en het loslaten van haat en nijd. Ik vraag me zelf af is dit van dit gebied of zal ik ook hier dichtbij mezelf blijven. De haat en nijd, het oorlogsverleden in mijn eigen wortels, in mijn familie.... Ik besluit me te beperken tot het laatste. En krijg onmiddellijk 'door', dit is niet los te laten. 't Is slechts te transformeren in mezelf, in ons zelf, in de maatschappij. Ik merk dat ik even geluid moet maken, een soort heling van licht wil sturen. Ik 'zie' dat ik er dwars doorheen moet gaan en dan kom ik ergens anders uit. Oorlog transformeert, dat is de boodschap een transformatie van donker naar licht. Ik moet me er aan over geven, mezelf los laten dus, in plaats van dat we de oorlog los kunnen laten, moeten we ons zelf los laten, over geven. De oorlog, het oorlogsverleden accepteren en transformeren in plaats van er tegen te vechten en het weg te willen hebben. 't Is goed om te strijden en daarna is het ook goed om je over te geven. Het is er allebei op zijn eigen tijd. Alles heeft zijn tijd, weet dat en onderscheidt dit in deze tijd van oorlog naar vrede, van chaos naar orde.

De verbinding met de mensen,

en het afwentelen van verantwoordelijkheden.

Terwijl we allen weer vertrekken en terug lopen naar de heide zie ik nog even het oude registratiebordje bij dit hunebed staan. 'Het betreden of beklimmen van de hunebedden kan gevaarlijk zijn' Prov. Hunebed DXVL Ballo. Ik schud eens met mijn hoofd en betrap mezelf op de vraag of dit nu werkelijk is neergezet vanuit zorg voor de bezoekers of vanuit het afwentelen van de verantwoordelijkheid of moet ik zeggen aansprakelijkheid. Ik vermoed het laatste en mis daarin de verbinding met de mensen.

Op een beschutte plek thee drinken,

en ervaringen uitwisselen.

Op uitnodiging van Mariet en Marielle nestelen we ons even tussen de grafheuvels en de jeneverbesstruiken op een beschutte plek om thee te drinken en ervaringen uit te wisselen over onze belevenissen bij het hunebed.

Gerlinde vertelt over haar ervaringen bij het hunebed, ze werd vreselijk misselijk, op een afstand al. 'Er was daar geen fijne energie, veel onrust, wervelstormenergie ervoer ik daar. Ook ik heb gevraagd naar een rustpunt, die was er wel. Maar ik kreeg er hoofdpijn. En ik heb ervaren als ik nu verder niet in deze ervaring opga, gaat mijn hoofdpijn ook weer weg. Ik realiseerde me, ik hoef hier niets te doen, dat bezorgt me alleen maar ellende. Er is daar wel ergens een positieve kracht, maar er is veel negatieve macht op gaan zitten. Een gevoel van 'dit is van óns'. Deze stenen liggen er niet voor niets. Het is alsof de macht op deze plek geclaimd is door een of andere groep mensen. De energie hier op de plek waar we nu zijn is veel zuiverder.'

Marielle vertelt over haar ervaringen bij een ander hunebed. Waar een ondoordringbare energie hing. 'Ik ervoer er een soort taboe of verboden plek. Een wichelroedeloper vertelde me later dat er bewust een 'veld om heen is gezet', om de plek zo heilig mogelijk te houden. Als een soort afweer of beschermingslaag. Maar dat ervoer ik hier niet zo zeer.'

Ik vertel mijn ervaring van de zware energie en hoe ik besloot me niet in te laten met het reinigen of helen van de plek. Gerlinde beaamt dat ook zij het gevoel had, daar is al door zoveel mensen geprobeerd heling te brengen, dat is niet nodig of mogelijk hier.

De natuur is,

zonder oordeel.

Andrea vertelt hoe ze zich tot het hunebed voelde aangetrokken. Maar ook zij moest wel steeds langzamer gaan lopen. 'Ik voelde er een hele langzame zware aardse trilling, heel laag. En door daar in te zijn werd er bij mij zelf iets geheeld. Ik voelde een soort geborgenheid en gedragenheid, een soort omhulling wel haast als een mantra die voor mij niet negatief was.'

Marielle merkt op dat er allerlei soorten zaken tegelijkertijd aanwezig kunnen zijn. 'Het heeft ook met ons zelf te maken, wat we daar oppikken en van maken.' Mariet spreekt het wel aan dat we er niet tegen hoeven te knokken; 'We kunnen ons overgeven en dan wordt het zachter. Maar er is zeker niet alleen lieflijke en mooie energie. De natuur is, zonder oordeel. De vraag is of wij ons daar aan durven over te geven. Maar de energie op de plek waar we nu zitten is zachter. Er zijn hier ook zachter materialen.'

Als je weerstand voelt,

kijk dan altijd wat er in jezelf zit.

Dirk ervoer bij de hunebedden het besef van gemis. Het bracht hem op de plundering en negativiteit van grafrovers. Bij de grafheuvels waar we eerder door heen liepen, had hij verbinding met een trotse krijgers energie, gestorven krijgers. Ook vrouwelijke krijgers, een trots gevoel. En hij 'hoorde' een stemmetje vragen; 'Wie ben jij? Jij bent niet een van ons?' Dat bracht hem wel wat in verwarring ja, die vraag. Wie ben ik eigenlijk?

Wieke vertelt dat ze liever weg wilde vluchten toen we bij de hunebedden stonden en de opdracht kregen daar goed te voelen. 'Ik wilde er weg, daarom bleef ik ook wat achter, ik wilde gaan rennen. Heb het niet gedaan, maar snap na jullie verhalen nu beter wat er bij mij

gebeurde. En ik herken persoonlijk het patroon van angst, dat als het eng is ik liever weg ren, in plaats van me over te geven en het los te laten. Dat is ook het mooie van het delen van onze ervaringen. Soms herken je stukken van jezelf in de verhalen van anderen. Ik snap nu dat het ook beter was voor me om er wel te blijven, en ik heb het ook wel geprobeerd. Want ik was ook wel nieuwsgierig wat er dan zou gebeuren. Dus ik ben gaan kijken.' Iemand zegt; 'Nou ja weglopen was ook goed geweest hoer, want wat is er goed en wat is er fout?'

Mariet reageert hierop met de vraag; 'Als je weerstand voelt, kijk dan altijd, zit dat ín mij zelf? Ik ben in de plek gaan staan tussen 2 stenen en voelde een sterke energie, maar niet onaangenaam. Een soort opgaande kracht. Vervolgens ben ik voor mijn gevoel door een soort laag gegaan. Een laag van zware energie en ik merkte dat het goed was om daar door heen te gaan, voor ik echt kon voelen.'

Ook Anja voelde veel nare energie en verdriet bij de hunebedden. Ze ging tegen een boom aanstaan en vroeg of er ook ergens rust was op dit veld. 'Die rust kon ik daar toen ook voelen'.

Marielle vertelt; 'Ik ervoer op die plek bij de hunebedden verdriet, of ook een soort ontroering, ja misschien wel een gemis. De laag daaronder voelt alsof de ware energie van de plek een beetje verloren is gegaan, dat maakt het verdrietig. Iets roept me in die plek, een oude stem, een uit de holte van de bergen, die roept 'ja, dit is er ook'. Ja dan voel ik verdriet, jammer dat dit niet meer zo aanwezig, voelbaar, hoorbaar is'. Mariet vraagt; 'Is dat een staat van zijn? Van ooit, een roep uit jezelf, een oerenergie in mij en daar ginds?'

***Vraag de boom of de natuurspirits,
of ze je willen je helpen...***

Vreni vertelt over de tweelingboom, een boom met 2 stammen waarvan ze schrok. 'Ik ben er naar toegelopen, heb er gekeken maar kan nog niet thuisbrengen waarom ik daar nu zo van schrok. Het is ook nog niet weg. Ik weet niet zo goed wat ik er mee moet'. Marielle suggereert dat je dit ook kunt vragen, je kunt de boom vragen óf en wat ze je te vertellen heeft. Vreni zou deze vraag mee kunnen nemen in de volgende opdracht.

Want de laatste opdracht was om een poosje helemaal te doen wat je zelf wilde. Je kon bezig zijn met de verwondering. ‘Of misschien heb je nog vragen, wil je ergens een antwoord op. Wees dicht bij jezelf en laat het gebeuren. En als er een vraag opkomt, vraag het aan de natuur, de natuurspirits of ze je willen helpen. Ga genieten, ga kijken, ga!’ was Marielle haar instructie.

Ik blijf nog even zitten en raak in gesprek met Marielle over de verrassingen tocht van de vorige keer en de verwondering van deze keer. We vragen ons af of er verwondering mogelijk is zonder verrassing. Of anders gezegd, waar de verwondering vandaan komt of daar kan ontstaan vanuit verrassing.

Ik ga vervolgens een poosje boven op een hoge grafheuvel zitten, starend over het vennetje.
Ik zie de wind tekens krassen op het water
Een ven als een gat in de aarde
Het water zichtbaar aan de oppervlakte
Zijn de woorden die aan mijn geest ontsnappen.

Ineens is daar weer het beeld van de wortels die in de knoop zitten. ‘Je mag je wortels uit de war, uit de knoop halen, je mag doorgroeien in de diepte.’ ‘Hoor’ ik mijn innerlijke stem ‘zeggen’.

Samen in een cirkel staan,
om de plek te bedanken.

Uiteindelijk sluiten we af, door samen in een cirkel te gaan staan en de plek te bedanken. We spreken allen een woord uit, die de essentie weergeeft van hetgeen er nu is voor ieder van ons. ‘Verwondering’, zegt Marielle, verwondert dat er nu even niet een ander woord kan komen... ‘Verwondering’ zegt ook Gerlinde. ‘Zoekend’, zegt Dirk, wie ben ik nu eigenlijk zelf? ‘Voldaan en niet voldaan, beide’, hoor ik iemand zeggen en ‘Vrede en schoonheid’. ‘Vol indrukken en ervaringen’, ‘Open getrokken, na de mistige sfeer is het weer hard, de naakte waarheid’ aldus Anja; ‘Verdwaald – gegroeid’ ‘Dankbaar’, zegt Mariet tenslotte.

Ervaren van de natuur,

we doen het voor onszelf en daardoor voor het grotere geheel.

Tijdens de koffie in het nabij gelegen Loon, wisselen we nog wat ervaringen en woorden uit.

Ik noteer; ‘Hoe meer mensen er genieten, hoe beter het gaat met de natuur.....’

En ‘Natuur moet je voelen, dat kon heel goed in je eentje, maar soms is het ongemakkelijk om niet de bescherming van een groep te hebben. In zo’n groep kun je het leren’.

‘De jeneverbes lijkt zo knuffelbaar, maar strijk er niet tegen in!’

‘Wat we zien en ervaren aan de natuur, gaat altijd ook over ons zelf. Of zoals een oude oma van een van ons zei op haar oude dag; ‘Vrijwilligerswerk doe je uiteindelijk altijd alleen maar voor jezelf. Denk daar nu maar eens goed over na!’ Zo is het ook met het ervaren van de natuur, we doen het voor ons zelf, en daardoor automatisch ook voor het grotere geheel.

Verwonderen over de wonderen,

en je verbazen over je onjuiste vooronderstellingen.

Ik blijf nog tijdens en na de wandeling nog wat kauwen op het verschil tussen verwondering en verbazing. Ik bedenk me dat we ons vaak verbazen omdat we een vooronderstelling hebben die niet klopt. Zo als ik me kan verbazen over de hoeveelheid kennis die sommigen

hebben over de natuur. en ik vraag me af of er dan nog plaats is voor verwondering. Verbazen, baas boven baas, hoe is het mogelijk! Tegenover verwonderen, wonder bovenop wonder, wat mooi – wat een onverwachte pracht. Zijn de woorden die zich aan mij voordoen hierin.

Onbevangenheid, het overkomt je,

Verwondering kun je niet plannen.

In een gesprek hierover aan de koffie met de groep, werd dit ook opgemerkt. Verbazing is vaak beladen met een verwachting, er zit een zeker lading op. Terwijl verwondering gaat over een cadeau, het is open, het is zoals het is. Ver-wonder-ing naast ver-baas-ing. Bij verbazing heb je je al iets kunnen voorstellen, in de verwondering heb je niet tevoren nagedacht. Het is als bij de kinderen, een onbevangenheid. Het overkomt je, je kunt het niet plannen maar wel voorwaarden toe scheppen dat het mogelijk optreedt. In de natuur en milieu educatie wordt veelal toch geprobeerd iets te plannen, het vooronderstelt veel meer. Dat kan ook tot een egotrip leiden, waardoor de verwondering het aflegt tegen het weten. Daarop haken sommigen af, het is niet hun manier om de natuur te beleven, als ze van een gids bijvoorbeeld hele verhalen horen over ervaringen die niet hier en nu zijn. Zij worden weer nieuwsgierig als ze horen wat die ander dan zo trekt in die verhalen, wat ze beweegt om daar actief mee te zijn. Aan de andere kant is het ook heel leuk om wél te weten, te kunnen benoemen. Zoals je Judasoor, die we tegenkwamen, daar lag in het zien de verwondering en dat werd versterkt door het woord, de naam van de paddestoel.

De kunst van het beperken,

om ruimte te laten om te beleven.

Dan is het de kunst om die informatie te beperken want anders wordt het teveel.

En het was vanochtend toch ook leuk om te weten dat dergelijke vogelgeluiden van een wulp zijn. En dat ze verbonden zijn aan herinneringen, die een bepaalde emotie oproepen. Wulpse geluiden, de roep van het voorjaar, de tijd van het baltsgedrag en de paringen, het eileggen. Als kennis en beleving samen gaan, ook het voelen en ervaren er bij benoemd worden of bewust gemaakt worden, geeft een meerwaarde voor een aantal van ons. Zoals die beleving van Anja met al die dode takken, ‘dát gaat over mij, en dat laat ik het niet buiten me zelf, zoals ik met kennis óver wel vaak doe.’

De waarneming mee naar binnen nemen,

Waardoor ze betekenis krijgt.

Het gaat steeds weer over betekenis geven, er een uitdrukking aan te geven en weer opnieuw waar te nemen. Maar dat is vaak een lastige stap om de waarneming echt mee naar binnen te nemen. Dat vergt oefening om in deze cyclus telkens zonder oordeel te kijken en te ervaren wat het me je doet, als je de waarneming mee naar binnen neemt.

Luisteren naar de stem van het hart,

is een individuele ervaring

Thuis met mijn partner praat ik er nog over door, en komen we op het verwonderen als een proces van het hart. We luisteren als het ware naar de stem van hart, waardoor een diepere geroerdheid kan optreden. Verwondering is een individuele ervaring, waar je over kunt delen. Maar die zich niet laat sturen. Je kunt voorwaarden scheppen, structuren maken die kansen creëren dat het optreedt. Daarin zijn Mariet en Marielle op deze KOAD verwonderingswandeling weer wonderwel geslaagd. Met dank aan de magische mist, de natuur en het landschap, de mensen en de verhalen vanuit ons aller hart.

Bijlage

Eerdere publicaties

Intuïtie in landschapsbeheer verdient meer erkenning

Artikel in Vakblad Natuurbeheer, Informatie voor beheerders van natuur, bos en landschap, 39' jaargang nummer 6, juni 2000 uitgave Ministerie voor landbouw, natuurbeheer en visserij
Auteurs G. Wuring en C. Willemsen

Intuïtie bij natuur- en landschapsbeheer

Verslag van een informele bijeenkomst op 21 juni 2000, op Huis De Horte, Landschap Overijssel te Dalfsen. *Gerwine Wuring*

Met gevoel en verstand, gebruik van intuïtie in het natuur- en terreinbeheer. Verslag van een ontmoetingsdag, om kennis en ervaringen uit te wisselen op Donderdag 19 april 2001 Heidehof te Eext. *Gerwine Wuring*

Mystieke Natuurbeleving als bron voor innovatie in natuurbeleving en natuurbeleid*

Startnotitie geschreven mede in opdracht van het InnovatieNetwerk Grensverleggend in Agro en Groen, herfst 2006. *Gerwine Wuring*

Waarnemen, contact en communicatie*: innerlijk in dialoog met het ecosysteem, een nieuwe stap. Verslag van de studiedag op 6 oktober 2006, Landgoed Nieuwland, Heilig Landstichting bij Nijmegen Document 1 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

Verrassing*: Verslag van de KOAD thema wandeling op 28 januari 2007 in de bossen van Beetsterzwaag. Document 2 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

Verwondering*: Verslag van de KOAD thema wandeling op 4 maart 2007 op Kampsheide bij Ballo / Assen. Document 3 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

Voor meer informatie over
Netwerk Aarde, Milieu & Spiritualiteit www.aerda.nl
Reizende Aarde School www.reizendeaardeschool.nl

Leeuwarden, juni 07
© Gerwine Wuring

* deze publicaties zijn ook in te zien op www.aerda.nl/publicaties/mystiekenb.shtml

